

Antoon van Aken

DE OGEN VAN SYMMACHUS

Copyright © Antoon van Aken 2019 Alle rechten voorbehouden
2020 Tweede herziene druk
2021 Derde herziene druk

ISBN 97894021178227

Afbeelding omslag: Mozaïek met een afbeelding van Justinianus

INHOUDSOPGAVE

Deel 1 oktober - december 523	p. 5
Deel 2 februari - september 524	p. 129
Deel 3 mei - september 526	p. 227
Verantwoording	p. 261
Bijlagen	p. 263
Bibliografie	p. 267

DEEL 1

oktober - december 523

1.

Door een van de stegen in het centrum van Rome zocht Anicius Manlius Severinus Boëthius zich een weg in de richting van het Forum Romanum. Als *magister officiorum* was hij een opvallende verschijning die in alles contrasteerde met het verval om hem heen. Hoewel hij slechts een eenvoudige wollen tuniek en een niet al te opvallende mantel droeg, straalde hij gezag en welstand uit. Het schoeisel aan zijn voeten was van kalfsleer en rijk versierd en de gordel om zijn tuniek ingelegd met een bonte verzameling edelstenen en vastgezet met de adelaarsgesp die alleen voorbehouden was aan de hoogste gezagsdragers in de stad. De zes forse Gotische koninklijke gardisten, die hem vergezelden, benadrukten zijn positie. Na koning Theodorik in Ravenna was hij de machtigste man in Italië en zijn zelfverzekerde blik en ferme, lenige tred verraadden dat hij zich ten volle bewust was van de autoriteit die hij bezat.

Terwijl hij stevig doorstapte over de glibberige bestrating, zag hij naar boven kijkend dat een grauwe mistsluier over het herfstige Rome hing. De smalle steeg maakte plaats voor een van de bredere lanen, die langs het Colosseum voerde. De slecht onderhouden paleizen rond het doodse, grijze gevaarte, maakten een uitgestorven indruk en de patriciërshuizen, waar de welgestelde elite woonde, hadden zichtbaar geleden onder de tand des tijds en de plunderingen die de afgelopen honderd jaar de stad teisterden. De enorme bedrijvigheid die eeuwen eerder in Rome heerste, behoorde, zo scheen het, voorgoed tot het verleden. De bewoners scharrelden schijnbaar doelloos door de vervallen achterbuurten, tussen huurkazernes die in de glorie-dagen al niet een grootse uitstraling hadden, maar nu vaak ernstig verwaarloosd waren. De koninklijke gardisten leken geen oog te hebben voor de vergane glorie om hen heen. Strak voor zich uit kijkend kloten ze naast hem voort, hun blik gevestigd op een onbestemd punt in de verte.

Toen ze het Forum Romanum bereikten, maakten de daar aanwezigen snel plaats voor de stoet die haar schreden richtte naar de Curia Julia, het Senaatsgebouw, dat op Boëthius nog dezelfde robuuste indruk maakte als in de glorie-dagen van het Romeinse Rijk. De koninklijke gardisten in hun lichtblauwe tunieken en bruine broeken, vergezelden Boëthius tot de onderste treden. Terwijl Boëthius de trap besteeg keerden de gardisten hun rug naar het gebouw en kozen wijdbeens, de lansen naar voren gericht, positie.

Bovenaan de trap stonden drie gardisten die Boëthius op Romeinse wijze groetten door hun gebalde vuist tegen de borst te slaan. Eén van hen opende

de enorme houten deur die soepel open gleed. De ruime ontvangsthal baadde in het grijze ochtendlicht dat door driehoog in de muur aangebrachte ramen boven de toegangsdeur naar binnen viel. Een bediende ging hem voor door de zaal met de vijf rijen tegenover elkaar geplaatste banken, waar de vergaderingen van de Senaat plaatsvonden. Daarachter lag een smalle gang, die naar een eenvoudig ingericht werkvertrek voerde waar een schrijftafel en enkele zetels stonden. Langs de linkermuur was van vloer tot plafond een kast aangebracht waarin een grote verzameling opgerolde documenten en dichtgesnoerde schrijftafeltjes lag opgeslagen.

Toen de bediende zijn mantel had aangenomen en zich geluidloos uit de voeten gemaakt, nam Boëthius plaats achter de schrijftafel en begon de daarop voor hem neergelegde documenten door te nemen. De meeste legde hij na één blik terzijde, andere bekeek hij iets langduriger, zoals de door koning Theodorik gelaste uitdeling van graan aan de bedelaars bij de kerk van Sint Petrus. Het document gaf aan hoeveel van de jaarlijks ter beschikking staande drieduizend modius inmiddels was verdeeld en welke hoeveelheid nog opgeslagen lag in de pakhuizen langs de Tiber. Ook was er een document dat hij als magister moest ondertekenen om de uitbetaling mogelijk te maken aan de voormalige Romeinse paleiswachten, die hoewel allang niet meer in functie, nog steeds konden rekenen op een kleine toelage uit de koninklijke schatkist, een gebaar dat vooral werd ingegeven door de gedachte dat je dit soort mensen maar het best te vriend kon houden.

Toen Boëthius zijn handtekening had geplaatst, richtte hij zijn aandacht op twee documenten die in een speciale houder stonden. De eerste was dichtgemaakt met het koninklijk zegel. Boëthius verbrak het met een haal van zijn wijsvinger en rolde het open. Snel gleden zijn ogen over de regels. Toen legde hij het op de schrijftafel en leunde met gesloten ogen achterover.

Het bericht verraste hem. Hij moest zich binnen een week melden in Ravenna. De koning wenste een onderhoud. Op zich was dat niet vreemd, al kreeg hij dit soort orders de laatste tijd steeds minder vaak. Wat hem verontrustte was de toon. Theodorik blonk nooit uit in vriendelijkheid, maar de boodschap was ditmaal wel erg kortaf. Er werd bovendien geen enkele melding gemaakt van de onderwerpen die de koning met hem wilde bespreken. En dat was nog nooit eerder voorgekomen. Hoe moest hij zich voorbereiden? Het idee dat hij de koning onbevangen tegemoet moest treden, benauwde hem. Improviseren, zo wist hij, was niet zijn sterkste punt.

Hij opende de ogen en nam het tweede document uit de houder. Het was niet verzegeld, maar met een koord dichtgemaakt. Boëthius maakte de knoop los en opende het. Het was getekend door zijn goede vriend en senator Caecina Albinus. Albinus vroeg daarin om een onderhoud later op de dag. De reden stond niet aangegeven.

Boëthius ontbood de bediende door met een bel te rinkelen.

“Waarom stond dit document in de houder voor dringende stukken, Faustus?” vroeg hij op het document van Albinus wijzend.

“Op verzoek van de bode, magister,” antwoordde de bediende.

“Heeft de bode daar nog een reden voor gegeven?” vroeg Boëthius.

“Nee, magister,” antwoordde de bediende.

“Bedankt, Faustus.” Boëthius wreef in zijn handen. “Kun je me een warme kruidenwijn brengen?”

“Jawel, magister,” antwoordde de bediende, draaide zich om en verdween.

Boëthius keek opnieuw naar de twee documenten voor hem op de schrijftafel. Waarom wilde Albinus dringend een onderhoud? Er waren momenteel geen urgente problemen. En waarom had hij het verzoek niet gewoon bij hem thuis afgegeven, maar als een ambtelijk stuk naar hem toegestuurd?

Hij keek naar het document ernaast. Het verbroken koninklijk zegel glansde dof in het grauwe herfstlicht. Een vage ongerustheid bekwam hem. Hij blies in zijn handen, het was kil in het werkvertrek, pakte de stapel documenten die hij eerder na een vluchtige inspectie opzij had gelegd en begon het eerste te lezen.

2.

Terwijl de trommelaars het ritme opvoerden en de fluitisten met schrille klanken naar een snel naderende climax toewerkten, schokte het bijna naakte lichaam van Theodora steeds heftiger op de met rode stof beklede ligbank. Het als zwaan verklede jongetje bracht de snavel met steeds snellere pikbewegingen in de richting van haar slechts met een minuscuul driehoekig lapje bedekte schaamstreek en toen hij die bereikte spreidde Theodora haar benen, bracht haar heupen omhoog en stootte haar geslacht in een steeds hoger ritme tegen de hals van de zwaan. Trommels en fluiten bereikten een orgastisch hoogtepunt en terwijl de glanzende gezichten in de zaal vol vervoering toekeken, hielden de slechts in lendendoek geklede muzikanten het bijna ondraaglijke staccato vast, daarbij de schokkende Theodora opzwevend tot een woeste paringsdans met de zwaan, waaraan geen eind leek te komen. Toen,

van het ene op het andere moment, zwegen de fluiten en de trommels, het doek viel en een oorverdovend gejuich uit bijna honderd merendeels mannelijke kelen vulde de zaal.

Theodora stond onmiddellijk op van de bank en verdween tussen de coulissen waar een toneeljongen haar in een grijze wollen jas hielp. Ze liep snel naar een vertrek waar een bonte verzameling kostuums aan haken aan de muur hing, ging op een bank zitten, verwijderde het driehoekige lapje dat met dunne leren veters was vastgemaakt en krabde vervolgens met een zucht van verlichting haar liezen, waarin het weggeschoren schaamhaar onbedaarlijk jeukte.

Daarna veegde ze haar gezicht af en schonk een beker vol water, dat ze met kleine, bedachtzame slokjes opdrank, terwijl ze met gesloten ogen op de bank ging liggen. Ze prees zichzelf gelukkig dat dit het laatste optreden van de dag was, want door vermoeidheid overmand, was het haar ternauwernood gelukt om de voorstelling tot een goed einde te brengen. Ze verdacht de muzikanten ervan steeds langer te wachten met het slot, niet alleen om het publiek te plezieren, maar vooral om haar te vernederen wanneer ze er niet meer in zou slagen gelijke tred te houden met het woeste ritme van de instrumenten.

Ze was net van plan eens flink tegen het stel uit te varen, toen een bescheiden kuchje bij de deur haar aandacht trok. Ze ging snel zitten, sloeg de jas wat dichters om zich heen en zag een pafferige, in een zwartrode tuniek gestoken man, die direct nadat hij haar blik gevangen had, bijna fluisterend vroeg: "Staat u mij toe binnen te komen?"

Ze kreeg wel meer van dit soort verzoeken en was dus niet verrast, maar iets weerhield haar ervan het direct af te wijzen. Het gladde, roze gezicht van de man, de enigszins schuifelende tred waarmee hij dichterbij kwam en de waterige ogen waren onmiskenbaar van een eunuch en dat was niet bepaald het gezelschap dat haar voorstellingen bezocht.

Ze knikte.

De man stond nu vlak voor haar en zei: "Mijn meester zou u graag ontmoeten. Kunt u daar vanavond tijd voor vrij maken?"

Ze zuchtte.

"Wie is uw meester?" vroeg ze verveeld.

"Justinianus," antwoordde de man na enige aarzeling, terwijl zijn tong over zijn vochtige lippen gleed.

"En wie is Justinianus?" vroeg ze.

“De neef van de keizer,” antwoordde de man.

Even drong de strekking van dit antwoord niet tot haar door. Maar toen dat enkele oogwenken later wel gebeurde, leek alle vermoeidheid plotseling van haar af te glijden. De neef van de keizer had belangstelling voor haar?

Ze nam haastig een slok water om geen blijk te geven van haar verwarring en probeerde zo snel mogelijk haar gedachten te ordenen.

“Vanwaar die uitnodiging?” vroeg ze, om meteen te beseffen hoe dom die vraag moest klinken.

De man reageerde echter vriendelijk. Met een spoor van een glimlach op zijn gezicht antwoordde hij: “Mijn meester is diep onder de indruk van uw schoonheid. Hij heeft uw voorstelling al enkele keren incognito bezocht. Hij zou het zeer waarderen wanneer u met hem de maaltijd zou willen gebruiken om nader met u kennis te maken.”

Ze zette de beker neer, stond op en sloeg de jas nog iets dichter om zich heen.

“Het is zeker ongepast om een dergelijk verzoek te weigeren?” vroeg ze, terwijl ze zich vertwijfeld afvroeg waarom ze zo stompzinig reageerde.

“Het is slechts een uitnodiging,” antwoordde de man. “U hoeft zich tot niets verplicht te voelen.”

Toen nam ze kordaat een besluit. “Laat uw meester weten dat ik zijn uitnodiging accepteer.”

De man glimlachte, bevochtigde opnieuw zijn lippen en zei: “Er zullen wel enige maatregelen getroffen moeten worden om uw bezoek zo probleemloos mogelijk te laten verlopen.”

“Zoals?” vroeg Theodora.

“U zult worden opgehaald in een gesloten draagstoel en u dient zich zo decent mogelijk te kleden,” antwoordde de man.

“Wat bedoelt u met decent?” vroeg Theodora met een twinkeling in haar ogen.

De man reageerde onaangedaan op deze vraag. Terwijl zijn vochtige blik over de jas gleed, die haar ranke gestalte omhulde, antwoordde hij ter verduidelijking: “Niet aanstootgevend.”

Theodora wees op de kostuums die aan haken aan de muur hingen. “Zit daar iets bij wat uw goedkeuring kan wegdragen?”

De man schuifelde naar de muur, bekeek enkele kledingstukken en nam na enige aarzeling een donkerblauwe met groene biezen afgezette robe van een aan de muur bevestigde haak.

“Dit lijkt me wel gepast,” zei hij terwijl hij het kledingstuk aan haar overhandigde. Theodora pakte het aan, hield het voor haar openvallende wollen jas, bekeek zichzelf en zei: “In deze kleding hoef ik niet bang te zijn dat Justinianus snel afgeleid wordt.”

De man glimlachte. “De generaal houdt van een goed gesprek.”

“Generaal?” vroeg Theodora.

“U kunt mijn meester in eerste instantie het best met zijn militaire rang aanspreken,” verduidelijkte de man. “Hij zal, afhankelijk van hoe het gesprek verloopt, u mogelijk vragen op een andere manier het woord tot hem te richten.”

“Dus als ik afscheid van hem moet nemen met generaal, heb ik het verbruid,” zei Theodora.

De man glimlachte opnieuw. “Volgens mij kunt u zich wel het een en ander veroorloven. De generaal is erg onder de indruk van u.”

“Mijn ware kwaliteiten zijn niet van fysieke aard,” zei Theodora. “Ik hoop dat ik de generaal ook daarmee kan boeien.”

“Daar twijfel ik geen moment aan,” zei de man. “De draagstoel staat al klaar. Ik laat u nu alleen, zodat u zich kunt omkleden. Ik wacht voor de deur.”

3.

Boëthius had bijna alle documenten op zijn schrijftafel doorgenomen en deels beantwoord, toen de bediende zich meldde.

“Senator Albinus voor u, magister,” zei hij.

Boëthius stond op. “Laat hem binnen en breng nog wat warme kruidenwijn.”

De bediende verdween en vrijwel direct betrad Albinus het werkvertrek. De tien jaar oudere senator zag er bleek en vermoeid uit. Onder het kale en hoge voorhoofd priemden twee donkere, alerte ogen. Hij droeg een lange wollen tuniek en had zijn mantel niet afgelegd, mogelijk omdat hij het te koud vond.

Boëthius bood hem een zetel aan tegenover zijn schrijftafel en ging zelf ook weer zitten.

“Hoe houd je het hier uit zonder verwarming?” vroeg Albinus, terwijl hij nerveus met zijn ogen knipperde.

“Er komt zo kruidenwijn,” antwoordde Boëthius “Daaraan kunnen we ons warmen. Vertel intussen maar waarover je mij wilt spreken.”

Albinus trok de mantel wat dichter om zich heen en zei: “Vanochtend vroeg heb ik bericht gekregen van mijn informant in Ravenna. Het gaat niet goed met de koning. Hij is kortademig, slecht ter been en moet regelmatig het bed houden omdat hij zich ziek voelt. Alle tekenen wijzen erop dat hij binnenkort niet meer in staat is om te regeren. Misschien wel overlijdt. Ik denk dat we ons nu moeten beraden over zijn opvolging.”

Boëthius stond op, gebaarde Albinus te zwijgen en liep zachtjes naar de deur. Toen hij die met een ruk opende, stond daar de bediende met een blad met een dampende karaf en twee bekers. De man schrok zichtbaar en slaagde er ternauwernood in om het blad in zijn trillende handen te houden. Wijn spatte over de rand van de karaf.

Boëthius deed of hij ongeduldig geworden was en zei: “Ah, daar bent u. Geen moment te laat, want de kou dreigde zich al in onze botten te nestelen.”

Hij pakte de wijn aan en voegde er nog aan toe: “U kunt wel gaan. Ik eet straks thuis.”

Terwijl de bediende zich onhoorbaar uit de voeten maakte, zette Boëthius het blad met de kruidenwijn op zijn schrijftafel, schonk de twee bekers vol, overhandigde er een aan Albinus en zei: “Laten we ons onderhoud maar in de gang voortzetten zodat we een oogje in het zeil kunnen houden. We kunnen niet voorzichtig genoeg zijn.”

Hij pakte zijn mantel van de haak, sloeg het om zich heen, pakte zijn beker en ging Albinus toen voor.

Ze namen plaats op een bank met uitzicht op de verlaten vergaderzaal. Er hing een vage geur van wierook. De zaal zelf oogde grauw in het herfstlicht, maar het was vanaf hun positie op de bank voldoende om te kunnen vaststellen of zich iemand heimelijk toegang probeerde te verschaffen.

“Vertrouw je die bediende niet?” vroeg Albinus.

“Ik vertrouw niemand die ik niet zelf heb aangesteld,” antwoordde Boëthius, “maar nu kun je vrijuit spreken.”

Albinus stak van wal. “Zoals je weet, heeft Theodorik geen directe mannelijke opvolger. De koning heeft slechts één dochter en een kleinzoon en daarom is men in de Senaat bevreesd voor een bloedige strijd om de macht wanneer de vorst overlijdt, dan wel niet meer in staat is om te regeren. Een strijd die de wankele vrede van de afgelopen decennia in ernstige mate kan bedreigen. Italië is nog steeds een welvarend gebied, dat de omringende Franken, Alemannen en Thuringers bij het minste teken van zwakte graag

zouden plunderen. Daarom dient een krachtige persoonlijkheid Theodorik op te volgen.”

“Dat is mij allemaal bekend,” zei Boëthius. “En daar ben ik het mee eens.”

“Akkoord,” zei Albinus, “maar waar we nog nooit eerder over gesproken hebben, zijn mogelijke kandidaten.”

“Heb je iemand in gedachten?” Boëthius, legde beide handen rond de beker om ze te verwarmen.

“Nee,” antwoordde Albinus, “maar ik heb wel een voorstel om de opvolging in goede banen te leiden.”

“Ik luister,” zei Boëthius.

Albinus nam een slok wijn, alvorens weer te spreken. Zeer tegen zijn gewoonte in zag hij er onzeker en kwetsbaar uit. Hij boog zich iets voorover en zei zachtjes: “Het lijkt me het best om keizer Justinus een opvolger te laten aanwijzen. Dat verlost de Senaat van een zware verantwoordelijkheid en legt meer gewicht in de schaal.”

Boëthius keek Albinus verbijsterd aan. “Onmogelijk. Dat zal Theodorik nooit accepteren. Hij heeft weliswaar aangegeven dat hij zich adviseert over zijn opvolging vanuit de Senaat ter harte zal nemen, maar uiteindelijk beslist hij zelf. De koning heeft geen beste relatie met keizer Justinus. Als we hiermee bij hem aankomen, spelen we met vuur.”

“Maar we hóéven de koning toch niet te informeren,” zei Albinus nogal dwingend. “Wanneer hij komt te overlijden of niet meer in staat is om te regeren, is zijn rol uitgespeeld. Het enige waar we dan nog mee te maken hebben zijn de pretendenten. Als wij keizer Justinus daar een keuze uit laten maken, zullen de anderen dat eerder accepteren dan dat we het ze laten uitvechten. Dat geeft alleen maar ellende.”

Boëthius nam zwijgend een slok wijn. Ruim veertig jaar geleden was de laatste rechtmatige keizer van het westen in ballingschap overleden. Vanaf dat moment was de keizerstitel in het westen vacant en zetelde de enige legitieme Romeinse keizer in Constantinopel.

“Justinus,” zei Boëthius, “voelt er weinig voor zich te mengen in een machtsstrijd in het westen. Zolang allerlei lokale koningen en bevelhebbers elkaar bevechten, hebben ze geen oog voor het welvarende en relatief rustige oosten. Er wordt alleen nog gespeculeerd over mogelijke kandidaten voor de vacante keizerstitel in het westen. Theodorik, zo weet jij ook, was lang de favoriete kandidaat van Constantinopel. Hij diskwalificeerde zichzelf echter door van de ene op de andere dag aanhanger te worden van het arianisme.”

Albinus zuchtte. “Was Clovis maar blijven leven. Toen die zich liet dopen en keizer Anastasius hem tot consul benoemde, kon dat als een duidelijke opmaat naar de keizerstitel worden gezien. Met zijn plotselinge dood is de chaos in het westen alleen maar toegenomen. Het Frankische rijk onder zijn vier zonen verdelen was een blunder. Die heethoofden vlogen elkaar direct in de haren. Daarom is het van het grootste belang dat Justinus zich buigt over de opvolging van Theodorik. Hij is de enige persoon die daar met gezag over kan beslissen.”

Boëthius schudde het hoofd. Na het overlijden van Clovis hadden zich geen competente kandidaten meer aangediend. En Justinus, de huidige keizer in Constantinopel, leek het wel best te vinden. Hij werkte samen met wie hem uitkwam, wisselde steeds als het nodig was van positie en die politiek was tot op heden succesvol gebleken. Het oosten floreerde, terwijl het westen voortdurend geteisterd werd door ruzies en vetes tussen de verschillende Germaanse koninkrijken die vaak op bloedige wijze werden beslecht. Zelfs als Justinus gevraagd zou worden een opvolger voor Theodorik aan te wijzen, zou hij dat waarschijnlijk weigeren, omdat hij zijn hand niet in een wespennest wilde steken. Wat had Albinus op het onzalige idee gebracht dat van de bemoeienis van Justinus enige heil te verwachten viel?

“Dit lijkt me een buitengewoon slecht idee, Albinus,” zei hij. “Het spijt me het te moeten zeggen, maar ik vrees dat je beoordelingsvermogen je in deze kwestie in de steek heeft gelaten.”

De onzekerheid van Albinus sloeg om in irritatie. “Aan mijn beoordelingsvermogen mankeert niets. Ik heb hier lang over nagedacht en het ook in het diepste geheim met collega's besproken. Je bent eigenlijk de eerste die zijn afkeuring uitspreekt.”

Boëthius dronk resoluut zijn beker leeg om aan te geven dat het onderhoud wat hem betreft afgelopen was. “Als magister is het mijn taak te balanceren op het smalle koord, waarmee zowel het lot van Italië als het vertrouwen van de koning gediend is. In die positie kan ik het mij niet veroorloven om me met allerlei riskante avonturen in te laten. Ik zie het daarom als mijn belangrijkste opgave om het soort ideeën dat jij hier nu aandraagt met alle middelen te bestrijden. Hier scheiden onze wegen.”

Het gezicht van Albinus kleurde rood. “De brief voor Justinus is al opge maakt. Waarom zouden we die niet versturen? Als Justinus niet op ons verzoek ingaat, dan hebben we het in ieder geval geprobeerd.”

Boëthius stond bruusk op. “Dat moet ik je als vriend ernstig ontraden. De koning wordt, naarmate de jaren voortschrijden, steeds achterdochtiger. Bovendien heeft hij overal informanten, ook in de Senaat. Er hoeft er maar één zijn mond open te doen en je lot is bezegeld.”

Albinus haalde een document tevoorschijn en rolde het open. “Dit is de brief. Vier senatoren, onder wie ikzelf hebben al getekend. Ik had gehoopt dat jij de vijfde zou zijn.”

Boëthius ging weer zitten, wierp vluchtig een blik op de inhoud en de namen. Tot zijn ontsteltenis zag hij dat enkele senatoren inderdaad een handtekening onder die van Albinus hadden geplaatst.

Hij gaf het document terug en zei: “Ik adviseer je deze brief onmiddellijk te vernietigen. Mocht je toch zo onverstandig zijn om hem te versturen, dan zal ik ontkennen dat ik er weet van had en er publiekelijk mijn afkeuring over uitspreken.”

“Het lot van Italië laat je blijkbaar koud?” De irritatie leek verdwenen. In plaats daarvan oogde Albinus teleurgesteld.

“Nee,” antwoordde Boëthius, “maar hiermee is Italië niet gediend. Jouw plan is riskant en gespeend van elke realiteitszin. De Oostgoten zullen nooit accepteren dat hen een nieuwe heerser door Justinus wordt opgedrongen. De keizer heeft die macht niet meer in Italië. Die tijd is voorbij.”

Albinus boog zich samenzweerderig voorover en fluisterde: “Ook als de opvolger van Theodorik tot Caesar wordt verheven?”

Die vraag benam Boëthius bijna de adem. Hij ging weer zitten en fluisterde: “Mijn God, Albinus, weet je wat je daar zegt? Het westen kan niet meer onder een centraal gezag worden geplaatst door simpelweg iemand tot Caesar uit te roepen. Was het maar zo eenvoudig. Een nieuwe keizer kan alleen ontstaan als iemand erin slaagt om het hele westen weer met militaire of politieke middelen te verenigen. Daar is momenteel niemand toe in staat, dus wie zou Justinus moeten benoemen?”

Albinus schudde vertwijfeld het hoofd. “De huidige situatie is veel te instabiel. Juist dat drijft ons naar de afgrond. Dat je dat niet ziet! Als de Oostgoten onder een Caesar en de keizer in Constantinopel hun krachten bundelen, kunnen ze het hele westen weer onder Romeins gezag brengen. Daar ben ik van overtuigd.”

Boëthius wierp een blik op zijn lege wijnbeker. “Dat zijn mooie dromen Albinus. Maar onze positie staat het ons niet toe om dit soort dromen na te jagen. Wij moeten het doen met de rauwe realiteit. En die schrijft voor dat

we ons slechts dienen te bekommeren om een geschikte opvolger voor Theodorik. Dat is al moeilijk genoeg en zal van ons allen het uiterste vergen.”

Opnieuw stond hij op.

“Vernietig die brief,” zei hij. “Dat is geen verzoek, maar een bevel.”

Albinus stond nu ook op. Hij stopte het document onder zijn riem, sloeg de mantel om zich heen en zei: “Ik zal daar geen gehoor aan geven.”

Toen liep hij door de vergaderzaal naar de uitgang.

4.

Theodora probeerde door de niet helemaal gesloten gordijnen van de deinende draagstoel waarmee ze door de straten van Constantinopel naar het paleis werd gebracht, een glimp van de omgeving op te vangen. Ze zag de statige gebouwen van de betere wijken van de stad voorbijglijden en de vele voorbijgangers, van wie een aantal nieuwsgierig een blik in haar richting wierp. Via de Mese bereikten ze het druk bevolkte Forum van Constantijn, staken dat over en gingen daarna verder langs het Hippodroom in de richting van het Augusteion, het keizerlijk paleis.

Opeens viel er een donkere schaduw over de draagstoel. Theodora begreep dat ze nu onder de hoge muren van het paleis moesten zijn aangekomen. Even later werd het gordijn opzijgeschoven en schoot een eunuch toe om haar behulpzaam te zijn bij het uitstappen.

Ze wierp snel een blik om zich heen. Boven de galerij verhieven zich de grauwe muren van het paleis waarvan de boogvormige vensters met wijnrode bakstenen waren versierd. Het was de enige decoratie die aan deze zijde van het gebouw was aangebracht. De dragers tilden de draagstoel op en verdwenen ermee in de richting van waaruit ze gekomen waren. De eunuch ging haar voor de galerij op die met pilaren was afgezet. Theodora herkende de achterzijde van de tribunes van het Hippodroom.

Ze liepen over de galerij naar een eenvoudige houten deur. Een gardist opende die en voor het eerst stapte ze het keizerlijk paleis binnen. Ze kwamen in een ruime, met mozaïek versierde hal en sloegen linksaf een smalle gang in. De afbeeldingen op de muren toonden voorname figuren in staatsgewaden.

De eunuch stopte voor een nis. In het halfduister zag ze een fraai bewerkte houten deur met dierenfiguren. De eunuch gebaarde haar te wachten, ging zelf naar binnen en zei: “Uw bezoek, generaal.”

Een man antwoordde: “Laat haar binnen.”

De eunuch stapte opzij en gebaarde dat ze verder kon komen.

Ze stapte het vertrek binnen. Het zonlicht viel door enkele brede, hoog in de muur aangebrachte vensters. Het vloermozaïek toonde afbeeldingen van breed uitwaaierende druivenranken. Midden in het vertrek stond een tafel met een viertal zetels eromheen. Naast een van de zetels stond een donkerharige man. Hij droeg een lange witte mantel met een brede purperen streep die op de schouder met een gesp was vastgemaakt. Daaronder was een witte tuniek zichtbaar, die met purperen biezen was afgezet. Zijn voeten staken in sandalen, waarvan de gespen met kleurige edelstenen waren versierd. Een paar donkere ogen namen haar belangstellend op.

De man liep zonder aarzeling op haar af, legde zijn handen op haar schouders en kustte haar op het voorhoofd. Een lichte bloes kleurde haar wangen. Achter zich hoorde ze hoe de deur zachtjes in het slot gleed.

“Welkom, Theodora,” zei de man. “Ik ben blij dat je mijn uitnodiging aangenomen hebt.”

“Het is mij een eer, generaal,” zei ze tegen de neef van de keizer.

De man glimlachte. “Ik zou het op prijs stellen als je me Petrus noemt.”

Hij nam haar hand in de zijne, die glad en koel aanvoelde en leidde haar naar een van de zetels. Toen ze zich had neergezet, nam hijzelf tegenover haar plaats.

Ze bekeek hem wat beter. Hij was forsgebouwd en bezat niet de gracieuze schoonheid van de echte hof aristocratie. Zijn boerse trekken verrieden zijn Macedonische afkomst. Toch straalde hij in alles een ontspannen autoriteit uit en de nervositeit die ze gevoeld had toen ze het vertrek betrad, gleed van haar af.

Justinianus nam haar geamuseerd op en zei: “Je vraagt je ongetwijfeld af waarom ik je uitgenodigd heb de maaltijd met me te nuttigen en die vraag zal ik dadelijk beantwoorden. Maar eerst zou ik graag willen weten hoe het met je dochttertje gaat.”

De vraag verraste haar en joeg opnieuw een bloes naar haar wangen.

“Prima, dank u,” antwoordde ze. “Mijn zus Comito zorgt voor haar als ik optredens of andere verplichtingen heb. Ze is nu bijna drie jaar en ik geniet van elk moment dat ik bij haar ben.”

“Gaat ze ook carrière maken in het Hippodroom?” vroeg Justinianus. Theodora had als meisje een aantal keren met guirlandes de arena betreden, maar hoe wist hij dat?

Ze had er moeite mee om hem met Petrus aan te spreken en probeerde haar woorden zodanig te kiezen dat ze het noemen van zijn naam zo lang mogelijk kon ontwijken.

“Het was de wens van mijn moeder dat ik al op zo jonge leeftijd de versierselen het Hippodroom binnen zou dragen,” antwoordde ze. “Ik was elke keer doodzenuwachtig dat ik iets verkeerd zou doen. Ik denk dat ik mijn dochter geen dingen laat doen die ze niet leuk vindt.”

“Welke factie steun je?” vroeg Justinianus.

“De blauwe,” antwoordde ze zonder te aarzelen, hoewel ze wist dat dit een beladen vraag was en menig eerste ontmoeting onherroepelijk schipbreuk leed wanneer de voorkeur niet overeen bleek te stemmen.

“Waarom?” vroeg Justinianus.

“Daar heeft vrijwel niemand een speciale reden voor,” antwoordde ze. “De voorkeur van je ouders is meestal bepalend voor de factie die je steunt.”

“Een juist standpunt,” zei Justinianus. “Maar je vader was toch berentemmer bij de groene factie?”

“Dat is waar,” zei Theodora, “maar hij overleed toen ik vier jaar was. Mijn moeder kwam uit een familie die overwegend aanhanger was van de blauwe factie. In die traditie ben ik opgegroeid.”

“Als neef van de keizer,” zei Justinianus, “word ik geacht boven de partijen te staan, dus in het openbaar mag ik mijn voorkeur niet uitspreken. Maar wanneer je goed om je heen kijkt, dan zal het je niet ontgaan dat we dezelfde partij steunen.”

Hij wees in de richting van de blauwwitte voorhang, die de muren bedekte.

“Mag ik je iets laten zien?” vroeg hij toen.

Ze knikte.

“Narses,” Justinianus maakte een gebaar met zijn hand. Achter zich hoorde ze de schuifelende tred van de eunuch. Hij liep tot naast de zetel van Justinianus en draaide zich toen om. In zijn handen hield hij een zo fijn ingelegd mozaïek dat het wel geschilderd leek. De aanblik ontnam haar een moment de adem. Ze keek naar zichzelf.

“Wat vind je ervan?” vroeg Justinianus.

“Dat ben ik,” antwoordde ze terwijl ze hem verbaasd aankeek.

“Een begrijpelijk antwoord en een compliment voor de kunstenaar,” zei Justinianus, “maar helaas onjuist. Dit is iemand met wie jij een zeer sterke gelijkenis vertoont, maar die in werkelijkheid niet bestaat.”

Ze keek hem vol onbegrip aan.

“Laat het me je uitleggen,” zei Justinianus. “Zoals je misschien wel weet ben ik veertig, maar nog steeds ongetrouwd. Hier in het paleis vraagt men zich al jaren af wanneer ik nu eindelijk eens in het huwelijk tred. Mijn oom de keizer laat geen gelegenheid onbenut om me erop te wijzen dat het hoog tijd wordt dat ik een gezin sticht. Hij stuurt ook voortdurend kandidates op me af, maar tot nu toe heeft er niet een mij kunnen bekoren.”

Hij pauzeerde even en zei toen: “Vergeef me Theodora, ik toon mij een slecht gastheer. Wil je iets drinken?”

“Graag,” antwoordde ze. “Een beker cider.”

Vanachter de blauw witte voorhang kwam een dienaar tevoorschijn met twee bekers op een dienblad. Hij overhandigde haar de rechterbeker en gaf de linker aan Justinianus. Ze nam voorzichtig een slokje. De drank was koel en gleed aangenaam over haar tong.

Justinianus nam ook een slok en ging toen verder met zijn betoog. “Vorig jaar,” zei hij, “heb ik een kunstenaar opdracht gegeven een portret te maken van de vrouw van mijn dromen. De vrouw met wie ik getrouwd zou willen zijn.”

Hij nam nog een slok en wees op het mozaïek. “Dit,” zei hij, “was het resultaat. Vervolgens heb ik mijn getrouwen opdracht gegeven de hele stad af te zoeken naar een vrouw die gelijkenis vertoont met dit portret. Narses woonde een van jouw optredens bij en werd getroffen door de gelijkenis. Ik heb toen ook een aantal optredens bezocht en kon het slechts beamen. De gelijkenis is verbazingwekkend. Jij bent de vrouw van mijn dromen.”

“Uiterlijk zeker, gene....,” ze verbeterde zichzelf. “...Petrus. Maar dat mijn innerlijk ook overeenstemt met de vrouw van uw dromen, is veel minder waarschijnlijk.”

“Daar maak ik me in het geheel geen zorgen over,” zei Justinianus opgewekt. “Het uiterlijk is immers de spiegel van de ziel.”

Ze nam hem geamuseerd op. “Er zijn in Constantinopel honderden vrouwen van mijn postuur, met donker haar en bruine ogen en die toch een heel ander karakter hebben.”

Hij zette zijn beker op tafel en leunde achterover. “Dat is ontegenzeggelijk waar, maar dan gaat het slechts om een zeer grove gelijkenis. Wat mij van het begin af aan trof, was dat jouw gezicht tot in de kleinste details overeenstemt met de vrouw van mijn dromen.”

Hij wees op het portret dat nog steeds door Narses voor de borst gehouden werd. “Wat je daar ziet is de afbeelding van de vrouw die karakterologisch het best bij mij past. Het heeft maanden geduurd voor het tot in finesse overeenkwam met dat wat al mijn hele leven slechts in mijn gedachten bestond.”

Hij pauzeerde even en er gleed een zachte trek over zijn gezicht. “Het wonderbaarlijke is dat jouw gelijkenis nog verder gaat. Dit portret is slechts een verzameling minieme steentjes, maar jij bent van vlees en bloed.”

Ze nipte van haar cider en zei toen: “Dat hebt u mooi gezegd. Welke vrouw zou niet geraakt worden door de strekking van uw woorden. Maar een huwelijk is een verbintenis tussen twee partijen. Het wonder en tevens de essentie van de liefde is dat beide partijen in elkaar iets zien dat ze bij niemand anders ervaren. Dat ik de vrouw van uw dromen ben, wil niet zeggen dat u ook de man van mijn dromen bent.”

Ze schrok van haar eigen woorden. Was ze te vrijpostig geweest tegenover een neef van de keizer?

Justinianus stond op, ging naast haar zetel op zijn hurken zitten, nam haar hand in de zijne en keek haar vriendelijk aan. Ze vond het prettig hoe zijn krachtige hand zich losjes om de hare sloot.

“Dat beseft ik als geen ander,” zei hij. “Wat ik slechts kan hopen is dat jij in mij hetzelfde zult gaan zien als ik in jou en wat ik slechts van je vraag is dat je jezelf de kans geeft je voor me open te stellen. Mocht blijken dat de gevoelens die ik voor jou koester niet wederzijds zijn, dan staat het je vrij om dat te zeggen en zullen onze wegen zich scheiden.”

Ze glimlachte.

“U hebt mijn hart al verwarmd,” zei ze zo kalm mogelijk, “dus grijp ik graag de kans om mij volledig aan u over te geven.”

5.

Thuisgekomen gaf Boëthius een bode opdracht om zijn schoonvader te laten weten dat hij later die avond met hem een onderhoud wilde. Daarna gebruikte hij met zijn vrouw Rusticana de maaltijd. Hoewel ze al drieëntwintig jaar getrouwd waren, trof haar temperament hem nog steeds aangenaam. Eigenlijk waren ze twee tegenpolen, hij stoïcijns, nuchter en weldoordacht, zij opvliegend, rusteloos, impulsief en handelend. Goede vrienden vergeleken hun relatie wel eens met die van Socrates en Xantippe, wat Boëthius dan riposteerde met de opmerking dat hij nog nooit een kan water over zich uitgelopen had gekregen.

Hij vertelde tijdens de maaltijd niets over het onderhoud met Albinus. Niet omdat hij Rusticiana wantrouwde, maar vooral omdat hij wist dat ze zich enorm kon opwinden over dit soort situaties en daarbij de voorzichtigheid nog wel eens uit het oog verloor. Dus luisterde hij met een half oor naar de laatste roddels, terwijl hij zich afvroeg hoe hij zijn schoonvader het best kon informeren over de brief van Albinus.

Rusticiana merkte blijkbaar op dat haar woorden nauwelijks tot hem doordrongen, want op gegeven moment vroeg ze, terwijl ze haar roestbruine haar uit haar gezicht streek: “Is er iets? Je lijkt amper te luisteren.”

Boëthius schrok op uit zijn overpeinzingen. “Ik moet morgen naar Ravenna. De koning heeft me ontboden.”

“Toch niets om je zorgen over te maken?” vroeg ze.

“Nee,” antwoordde Boëthius. “Niets om me zorgen over te maken. Alleen weet ik niet waar de koning me over wil spreken. Dat is nogal ongebruikelijk. Dus vroeg ik me af wat de reden kan zijn voor het onderhoud.”

“Wil je dat ik meega?” vroeg Rusticiana.

“Dat lijkt me niet nodig. Ik verwacht dat ik niet langer dan een dag hoeft te blijven. Ik ga vanavond nog wel langs je vader voor advies. Staatszaken weliswaar en niet heel belangrijk, maar misschien kan hij er nog zijn visie op geven.”

“Mag ik je aandacht nog voor iets anders?” vroeg ze, terwijl ze een slok van haar wijn nam, het bord van zich afschoof en achteroverleunde.

“Natuurlijk,” antwoordde Boëthius. “Hopelijk iets plezierigs, want staatszaken zijn al saai genoeg.”

“Je oudste zoon heeft zijn oog laten vallen op een jonge dame,” zei Rusticiana.

“Alweer?” Boëthius' oudste zoon was een onverbeterlijke rokkenjager, die in Rome een reputatie had als het ging om het breken van harten.

“Ik heb het idee dat het dit keer wel eens menens zou kunnen zijn,” zei Rusticiana met een glimlach.

“En wie is de gelukkige?” vroeg Boëthius.

“Julia Cyprianus,” antwoordde Rusticiana.

Boëthius liet de hap die hij net naar zijn mond bracht terugvallen op zijn bord. Cyprianus was de staatsreferendaris van het koninkrijk en een van zijn grootste politieke opposanten. Van alle kandidaten waar zijn oudste zoon het mee aan zou kunnen leggen, was dit wel de slechtste.

“Het is een heel lieve jonge vrouw,” zei Rusticiana, die de verbijstering bij haar man geamuseerd gadesloeg.

“Heb je haar dan ontmoet?” vroeg Boëthius, nadat hij zijn ongenoegen met een flinke slok wijn had geprobeerd weg te spoelen.

“Waarom zou ik anders zeggen dat het menens is?” antwoordde Rusticiana. “Ze is vanmiddag hier geweest om kennis te maken. Ik heb haar uitgenodigd om morgenavond te komen eten. Jammer dat je er niet bij kunt zijn.”

“Kun je hem die relatie niet uit zijn hoofd praten?” vroeg Boëthius. “Ik gruw bij de gedachte dat ik privé op vriendschappelijke voet moet staan met die intrigant.”

“Wel,” antwoordde Rusticiana met leedvermaak. “Zie het maar als een uitdaging om je stoïcijnse levensbeschouwing in praktijk te brengen.”

“Daar heb ik het bij staatszaken al moeilijk genoeg mee,” zei Boëthius mismoedig, “dus zou ik me die uitdaging in huiselijke kring liever bespaard zien.”

“Neem dan maar eens wat vrouwelijke raad ter harte,” zei Rusticiana. “Geef geen blijk van je afkeer. Prijs haar het graf in. Dat doe ik ook.”

6.

Toen Theodora 's avonds laat thuiskwam, zat haar zus met een verontwaardigd gezicht bij een olielamp kleding te verstellen.

“Waar kom jij zo laat vandaan?” vroeg ze nijdig. “Ik had je bij het eten al thuis verwacht.”

“Laat die verongelijkte toon maar achterwege,” antwoordde Theodora stralend, “want als je weet waar ik geweest ben, dan val je van verbazing van je kruk.”

“Ik verbaas me niet zo gauw meer ergens over,” zei Comito, “daar ben ik inmiddels te oud voor.”

“Ik ben net thuisgebracht in een draagstoel van het keizerlijk paleis.”

Comito richtte zich op van het verstelwerk en vroeg nieuwsgierig: “Je bent wat?”

“Thuis gebracht in een keizerlijke draagstoel,” antwoordde Theodora. “Ik heb gegeten met generaal Justinianus, de neef van de keizer.”

Comito liet het verstelwerk uit haar handen vallen. “Met wie?” vroeg ze.

“Gegeten met Justinianus in het keizerlijk paleis,” antwoordde Theodora triomfantelijk om er giechelend aan toe te voegen: “Ik mag hem Petrus noemen.”

Comito staarde haar zus vol onbegrip aan, maar die gezichtsuitdrukking maakte al snel plaats voor een opgetogen lach.

“Theodora,” zei ze opgewonden, “vertel! Ik wil alles weten.”

Theodora ging naast Comito aan tafel zitten en zei: “Na de laatste voorstelling kwam er een eunuch mijn kleedkamer binnen en die nodigde me uit om in het keizerlijk paleis met Justinianus...eh...Petrus de maaltijd te gebruiken. Ik wist niet wat me overkwam. Eerst dacht ik dat een aanbidder me op een wat ongebruikelijke manier het hof probeerde te maken, maar het was echt. Binnen de kortste keren zat ik in het paleis aan tafel met Justinianus.”

“Toch niet in deze kledij?” Comito trok een vies gezicht.

Theodora giechelde. “Jawel. Die eunuch heeft dat uitgezocht. Ik moest me fatsoenlijk kleden zei hij.”

“Raakt die Justinianus zo makkelijk in de stemming?” vroeg Comito verbaasd. “Of zat hij er al gauw met zijn handen onder?”

“Hij heeft zich in alle opzichten als een heer gedragen,” zei Theodora. “Hij heeft alleen mijn hand een paar keer vastgepakt en me op mijn voorhoofd gekust. Verder hebben we gegeten en gepraat.”

“Gegeten en gepraat?” kwaakte Comito. “Dat meen je niet. Wat wil hij dan van je?”

Theodora legde haar hand op die van haar zus en antwoordde zachtjes. “Dit ga je echt niet geloven. Ik kan het zelf amper bevatten. Hij wil met me trouwen.”

Comito's gezichtsuitdrukking werd plotseling ernstig. Ze legde haar andere hand op die van Theodora en vroeg: “Zus, kom op. Dit is toch geen grap hoop ik?”

“Er is geen woord van gelogen.” En opgetogen: “Ik ben de vrouw van zijn dromen. Hij heeft daar een portret van laten maken. Van de vrouw van zijn dromen bedoel ik. En dat ben ik. Ik kon mijn ogen niet geloven. Dat portret. Ik keek naar mezelf.”

“Wacht even zusje,” zei Comito. “Dit gaat me veel te snel. Over wat voor portret heb je het?”

Theodora struikelde bijna over haar woorden: “Hij zoekt al jaren naar een vrouw om mee te trouwen. In zijn hoofd heeft hij een beeld van die vrouw, maar om het zoeken te vergemakkelijken heeft hij er een portret van laten maken. Daarna heeft hij zijn mensen de stad in gestuurd met de opdracht een vrouw te vinden die daar sterk op lijkt. Een van zijn bedienden woonde een voorstelling van mij bij en werd getroffen door de gelijkenis. Toen is Justini-

anus zelf incognito komen kijken. Ook hij verbaasde zich over de gelijkenis en daarom heeft hij mij in het paleis uitgenodigd. Die vrouw op dat portret lijkt tot in de kleinste details op mij.”

“En heeft hij je daarom meteen een huwelijksaanzoek gedaan?” vroeg Comito vol ongeloof. “Is dat niet een beetje snel? Misschien passen jullie wel helemaal niet bij elkaar.”

“Volgens Justinianus is het gezicht een reflectie van het karakter,” antwoordde Theodora, “en twijfelt hij er daarom geen moment aan dat wij voor elkaar bestemd zijn.”

Het bleef even stil. Comito haalde haar hand van die van Theodora. “En hoe gaat het nu verder?”

“Ik moet stoppen met mijn werk als actrice,” antwoordde Theodora, “en ga werken in de spinnerij naast het paleis. Dan kunnen we elkaar op elk geschikt moment ontmoeten.”

“En het huwelijk?” vroeg Comito. “Wanneer gaat dat plaatsvinden?”

“Er moeten juridische obstakels uit de weg worden geruimd,” antwoordde Theodora. “Er schijnt een wet te bestaan waarin het aan een lid van de keizerlijke familie verboden is om met een actrice te trouwen. Justinianus gaat nu zijn best doen om die wet aangepast te krijgen. En hij zal Veronica moeten adopteren. Anders heeft ze geen enkele status aan het hof. Als dat allemaal geregeld is, gaan we trouwen. Dan ben jij de schoonzus van de neef van de keizer.”

Comito keek bedenkelijk.

“Wat vind je zelf eigenlijk van hem?” vroeg ze wantrouwend. “Volgens mij is het niet een heel aantrekkelijke man. Tenminste niet van grote afstand in het Hippodroom.”

Theodora giechelde. “Van dichtbij ook niet. Te veel een Macedoniër. Niet een man waar wij als een blok voor vallen. Dat heb ik hem ook eerlijk gezegd. Maar ik wil het een kans geven. En hij heeft toegezegd dat ik vrij ben om te gaan als ik niets in hem zie.”

Comito boog zich plotseling voorover en pakte de hand van haar zus. In haar ogen blonk geen blijdschap maar bezorgdheid. “Eén ding, Theodora,” zei ze dringend. “Ik hoop dat je beseft dat het spel dat je nu gaat spelen een hoge inzet heeft.”

“Welke inzet?”

Het bleef even stil. De olielamp sputterde ten teken dat er bijgevuld moest worden.

“Je leven,” antwoordde Comito.

7.

Symmachus' troebele blik gleed langs de rand van de door fakkels verlichte patio. Hoewel hij nauwelijks meer kon zien, was dit de plek waar hij het liefst verbleef, gehuld in een dikke wollen mantel en omgeven door komfoors met houtskool die een aangename warmte verspreidden. Hij dacht aan zijn magnum opus, de *Historia Romana*, een zeventalig werk over de Romeinse geschiedenis, waaraan hij die middag enkele belangrijke alinea's had toegevoegd. Over het resultaat was hij nog niet helemaal tevreden, maar nu het laatste deel zijn voltooiing naderde, had hij geen haast meer.

Zijn gedachten dwaalden de laatste tijd makkelijk af naar wat hij in zijn lange leven had meegemaakt. Afhankelijk van zijn stemming zag hij de hoogtepunten uit zijn glanzende carrière of de dieptepunten, zoals de bezetting van Rome door de Vandalen. Hoogtepunt was de benoeming tot voorzitter van de Senaat in Rome. In die functie was hij mogelijk de best geïnformeerde man in Italië, beschikkend over een uiterst verfijnd netwerk van informanten, van wie alleen hijzelf de details kende.

Plotseling hoorde hij een gerucht achter zich.

“Vader,” zei Boëthius, terwijl hij zijn hand voorzichtig op de schouder van de oude man legde.

“Jongen,” zei Symmachus. “Goed dat je er bent. Het zijn spannende tijden.”

Boëthius nam plaats in een zetel tegenover Symmachus en boog zich naar zijn schoonvader toe, zodat hij niet al te luid hoefde te praten.

“Dat zijn het zeker vader,” zei hij. “Albinus is vanmiddag bij me geweest.”

“Ik weet ervan,” zei Symmachus. “Heb je getekend?”

“Geen sprake van,” antwoordde Boëthius.

Buiten blies een windvlaag over de patio. Dode bladeren en plantenresten wervelden rond op de plavuizen en de fakkels wierpen grillige schaduwen op de muren van de woning. Een minieme verandering in het witte waas op de ogen van Symmachus wees erop dat hij ze bewoog. “Waarom niet?” vroeg hij toen.

“Albinus speelt met zijn leven,” antwoordde Boëthius. “Ik weiger me met dergelijke ondoordachte activiteiten in te laten.” Hij stak zijn handen uit naar het dichtstbijzijnde komfoor en warmde ze.

“Er zijn momenten in het leven waarop je keuzes moet maken,” zei Symmachus. “Dit is zo'n moment. Theodorik is ernstig verzwakt. Van die positie moeten we optimaal profiteren.” Hij pauzeerde even. “Dit is het moment om de eenheid van het rijk te herstellen.”

Boëthius boog zich nog iets verder voorover.

“Maar hoe dan vader?” vroeg hij. “De bemoeienis van keizer Justinus inroepen lijkt mij niet de aangewezen weg. Sterker nog, volgens mij is het een doodlopende weg. Dit kan ons alleen maar ellende brengen, niet alleen de familie, maar ook Italië.”

Symmachus draaide zijn hoofd opzij alsof hij het herfstweer buiten wat beter bekeek. “Laatst heb ik me, ter afronding van de *Historia Romana*, door mijn schrijver nog een aantal stukken laten voorlezen,” zei hij zacht, maar met een nog krachtige stem. “Een van de stukken is een wonderlijk verhaal dat zich lang geleden afspeelde bij het meer van Aricia. Het geeft beter dan wat ook weer in welke positie wij ons bevinden en wat ons te wachten staat wanneer wij niet optreden.”

Hij pauzeerde even en draaide zijn hoofd weer in de richting van Boëthius. Bij het licht van de olielampen om hem heen leken zijn pupillen geheel verdwenen achter het witte vlies. Boëthius kon daarom slechts raden naar de gemoedstoestand van de oude man.

“In het heilige woud van Aricia,” vervolgde Symmachus, “ten noorden van het meer stond in die tijd een heilige boom waaromheen dag en nacht een sombere gedaante rondsloopt. In zijn hand droeg hij een zwaard en hij loerde argwanend om zich heen, alsof hij elk moment verwachtte aangevalen te worden. De man verenigde twee op het eerste gezicht enorme tegenstrijdigheden in zich, want hij was zowel priester als moordenaar. Priester omdat hij als enige het recht had om in de onmiddellijke omgeving van de boom te verblijven en moordenaar omdat hij zijn voorganger had moeten doden om die positie te verwerven. Maar op het moment dat hij zijn plaats onder de boom, waarnaar hij zijn hele leven had gestreefd, eindelijk innam, begreep hij hoezeer zijn ambitie hem verblind had en in welke onmogelijke positie hij zichzelf bevond. Want hij zou deze functie slechts bekleden tot hijzelf gedood werd door iemand die sterker en sluer was dan hij.”

Opnieuw liet Symmachus een pauze vallen. Zijn blik gleed weer naar buiten toen hij verder ging.

“Bij het ambt van priester hoorde ook de koningstitel, maar waarschijnlijk heeft er nooit een koning onrustiger geleefd. Dag en nacht, zomer en winter,